

Kriminalomsorgsdirektoratet
Ole Bogers vei 7
2214 KONGSVINGER

Deres referanse
201621088-2

Vår referanse
16/00016-213

Vår dato
06.12.2016

Høringsvar-Utkast til strategi for kvinner i varetekt og straffegjennomføring

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen og profesjonsforbundet for over 27.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

Høringsnotatet er forelagt FOs medlemmer ansatt i kriminalomsorgen og bygger i all hovedsak på deres innspill. FO vil innledningsvis berømme direktoratet for utkastet til strategi for kvinner i varetekt og straffegjennomføring. Kvinnefokus har ikke vært godt nok i kriminalomsorgen og vi har etterspurt en slik strategi lenge.

Videre i høringsnotatet vil vi kommentere på de ulike delmål og tiltak vi synes er særlig relevante for oss å kommentere på.

Delmål 1 - synliggjøring og organisering av arbeidet med kvinnelige innsatte og domfelte.

Tiltak: **Spesialenhet**

Direktoratet foreslår at det etableres en egen spesialenhet for kvinner hvor kvinnefengslene Bredtveit, Ravneberget og Sandefjord blir slått sammen. Enheten skal ha et nasjonalt ansvar for å utvikle beste praksis på fagområdet. FO støtter forslaget. Men å gi enheten et nasjonalt ansvar for beste praksis forutsetter et veiledningsansvar overfor enheter som har kvinnelige innsatte. Dette må også forplikte de andre enhetene. En mulig løsning kan være å etablere ulike fora hvor kvinneansvarlig og avd.leder/ass.leder forpliktes til å delta.

Kvinneansvarlig

FO støtter tiltaket, men vi vil understreke at friomsorgen i mindre grad enn anstaltene har et slikt behov. Som beskrevet i strategien gir straffegjennomføring i samfunnet andre muligheter for tilrettelegging. Ansatte i friomsorgen har en utdanningsbakgrunn med en sosialfaglig kompetanse som gjør de kvalifisert til å lage individuelle opplegg tilpasset kvinner.

For at funksjonen som kvinneansvarlig skal ha gjennomslagskraft og oversikt over de domfeltes behov, må funksjonen legges til avdelingsleder/ fagansvarlig/

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

tilbakeføringskoordinator el.l. FO mener det ikke er tilstrekkelig å gi et slikt ansvar til en betjent som i tillegg har andre oppgaver, jfr barneansvarligfunksjonen. Vi er kjent med at betjenter har sagt fra seg barneansvarligfunksjonen på grunn av manglende tilrettelegging og manglende mandat.

Prioritering av slike funksjoner ligger til den enkelte enhetsleder. Med krav til innsparinger er vi redd dette kan bli en salderingspost hvor man sitter igjen med gode intensjoner og et mandat uten innhold.

Styringsinformasjon (rapporter m.m.), samt forskning- og evalueringsoppdrag bør som hovedregel inkludere "kjønn" som uavhengig variabel.

Her må man også gjøre noen språkendringer i kartleggingsverktøyet BRIK. Der brukes det konsekvent «*han*».

Delmål 2 - kvinner i fengsel skal være adskilt fra menn i egnet bygningsmasse.

Tiltak.

Egne avdelinger for kvinner:

FO støtter tiltaket, med presisering av at formuleringen innledningsvis «som hovedregel» blir stående. En utfordring er at det er få kvinnelige innsatte, og det blir dermed veldig små forhold. Eksempelvis har Tromsø fengsel som eneste kvinneavdeling nord for Trondheim en åpen avdeling med fire plasser. Vi mener det ikke er grunnlag for en egen kvinneavdeling på lukket avdeling i Tromsø fengsel. Alternativet er da å sone i Trondheim eller et annet lukket fengsel med plass for kvinner. Her må det foretas en avveining knyttet til det å sone alene, sone langt unna hjemsted og familie eller sone tilrettelagt på avdeling hvor det er menn. I mange tilfeller er det ikke mulig å få dette til, og en må derfor tilrettelegge innenfor eksisterende rammer og sørge for at bemanningen ivaretar kvinner særskilte behov.

Det bør presiseres at dette også gjelder i åpen soning.

Delmål 3 - tilrettelegging av innholdet i straffegjennomføringen

Tiltak

Kvinner skal tilbys et like allsidig og omfattende innholdstilbud som menn

FO støtter forslaget. I dette arbeidet mener vi kvinneansvarlige får en viktig rolle. Det forutsetter imidlertid at vedkommende får et tydelig mandat og en viss styringsrett knyttet til funksjonen.

Kompensasjon for avstander med digitale løsninger:

FO støtter forslaget, og det er svært viktig at det følges opp økonomisk. Faglig sterke kvinneavdelinger vil i mange tilfeller medføre betydelig avstand til nettverk. Det er viktig med gode digitale løsninger, men det må ikke erstatte mulighetene for at kvinnene også fysisk kan opprettholde kontakten med familie og nettverk.

Individuelle behov og kontaktbetjent av samme kjønn skal hensyntas.

Tiltaket er viktig og støttes.

Friomsorgskontorene bør ha kjønnsesifikke grupper:

FO støtter tiltaket, men vi er uenig i formuleringen "Dersom man unntaksvis velger å plassere kvinner i en mannsgruppe, bør det være mer enn en kvinne i gruppen."

Flere av våre medlemmer påpeker at dette er uakseptabelt overfor kvinnene. De foreslår at det må stå at det skal gjennomføres separate grupper for menn og kvinner i program mot ruspåvirket kjøring - RK. Dersom det er for få kvinner til å gjennomføre ei ren kvinnegruppe, skal den/de kvinnene det gjelder få individuelt opplegg

Noe annet gjelder for rene undervisningsgrupper som for eksempel økonomikurs, hvor det i svært liten grad innebærer å dele erfaringer. Her kan kvinner og menn delta sammen.

Delmål 5 - kompetanse om kvinnelige innsatte og domfelte

Direktoratet påpeker i høringsnotatet at det er et problem at kurs og undervisning i all hovedsak gjennomføres på KRUS. Det er mange flotte kurstilbud, men hver enhet må selv dekke reiseutgifter. Konsekvenser er harde prioriteringer som særlig går utover enhetene som er plassert langt unna det sentrale Østlandet, og som ikke har råd til å sende sine medarbeidere til KRUS for å få denne opplæringen.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Inger Karseth
Rådgiver